

Logopédusképzés és -továbbképzés hazánkban

Horváth Mariann*

A gyógypedagógus-logopédusképzés hazánkban több, mint száz éves múltra tekint vissza. Ezen idő alatt sok szerkezeti és tartalmi átalakuláson ment keresztül. A felsőoktatási intézmények mind a jogszabályi előírásoknak, mind a munkaerő-piaci elvárásoknak igyekeznek megfelelni. Ezáltal olyan szakemberek képzését kívánják biztosítani, akik elméleti és gyakorlati tudásukkal helyt tudnak állni a hétköznapi életben, emellett képesek új ismeretek elsajátítására, önmaguk továbbképzésére. A tanulmány a jelenleg fennálló logopédusképzésre fókuszál. Összegez a képzési lehetőségeket és helyeket, valamint bemutatja a továbbképzéseket.

Kulcsszavak: logopédusképzés, továbbképzés, mesterképzés, szakvizsga

Bevezetés

Hazánkban a gyógypedagógus-logopédusok nagy része a közoktatásban dolgozik. A 0-18 év közötti kliensek logopédiai ellátását a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, valamint a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 25. §-a rögzíti. A felnőtt beszédfigyelmetek ellátása nincs jogilag szabályozva. Bár a 3/1999. (III. 3.) Korm. rendelet *Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól* említést tesz logopédiai ellátásról, azonban azt nem részletezi. Ezek ismeretében a közoktatásra fókuszál a tanulmány. Az alapdiplomát szerzett logopédusok munkába állásukkor a tanult ismereteket igyekeznek a gyakorlatban megvalósítani és a pályakezdés nehézségeivel küzdenek. A pedagógus életpályamodell szerinti első két évben az első minősítő vizsgájukra készülnek, portfóliójukat állítják össze, emellett tanítanak és adminisztrálnak (326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet). A közoktatásban dolgozó pedagógusok a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet alapján hét évenként továbbképzésben vesznek részt (lásd 4§). Ez alól azok mentesülnek, akik 55. életévüket betöltötték. Azonban korábban is lehetőség van új diploma szerzésére. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 62. §-ának 1) k) pontja is rögzíti ezt a jogot, illetve a 2) és 3) pont ennek a teljesítési feltételét részletezi. Az ebben a szektorban dolgozó logopédusok pedagógiai szakszolgálatoknál, egységes módszertani intézményekben, óvodákban és iskolákban biztosítják a kliensek ellátását. A pedagógiai szakszolgálatban dolgozó pedagógusok esetében egy külön kikötést tett a jogszabály a szakképzettséget illetően. A 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 33. § 7) pontja előírja, hogy a szakvizsgával nem rendelkezők – egyes kivételektől eltekintve – öt éven belül pedagógus szakvizsgát, vagy azzal egyenértékű (pl. doktori cím) végzettséget szerezzenek (44. § 1)). A pályakezdő logopédusok esetében a jogszabályok előírják, hogy hat éven belül tegyék le a szakvizsgát (44. § 2)).

Logopédusképzés története Magyarországon

A logopédusképzés Magyarországon a gyógypedagógus-képzéshez kapcsolódott és ma is ehhez a tudományterülethez tartozik (Vassné és Fehérné, 2003), azonban Európa egyes országaiban az orvostudományhoz kapcsolódik (Hevesi, 2004). A logopédusképzés 1896-ban kezdődött a *Roboz József* nevéhez fűződő hathetes kurzussal (Gordosné, 2000), melyet *Dadogók és hebegők* oktatására képesítő tanfolyam címen hirdettek meg a Vakok Budapesti Országos Magyar Királyi Nevelő- és Tanítóképző Intézetében (Gordosné, 2010). Az egyszakos képzés

* A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa. horvathmariann84@gmail.com

1900-ban jelent meg „Gyógypedagógiai tanítóképző-tanfolyam” néven és két év után adott gyógypedagógus „végzettséget”. Az első év főként elméleti órákból állt, a második évben végezték a hallgatók a gyakorlatot. A tanulmányokat képesítővizsga zárta és az oklevél valamennyi fogyatékoság ellátására jogosított. 1922-től a Gyógypedagógiai Tanárképző intézmény hároméves, egységes képzést indított (Gordosné, 2000). A hallgatók az első két évben széleskörű elméleti ismeretekre tettek szert és a harmadik évben teljesítették a gyakorlatot. A szakmai kritikák miatt 1928-tól megkezdték a négyéves főiskolai szintű egységes gyógypedagógiai képzést. A Tóth Zoltán-féle képzésre csak érettségizettek jelentkezhettek (Gordosné, 2000). A tartalom megújult, mivel a hallgatók már az első szemesztertől kezdődően gyakorlaton vettek részt. Négy év után általános gyógypedagógusi diplomát szereztek. Az itt végzettek oligofrén, siket és vak fogyatékosok ellátására voltak jogosultak. 1938 és 1941 között szünetelt a képzés. Majd az 1941/42-es tanévben indult újra, bár a korábbi nyolc félév helyett hat szemeszterre csökkentették a tanulmányi időt (Gordosné, 2000). Az 1946-os szabályzat szerint ismét nyolcféléves lett a képzés és a hallgatók a IV. tanév elején fő- és mellékszaktól választhattak. A tananyag tartalma mindenkinek azonos volt, de a „szakosodásnak” megfelelően az óraszámok között eltérések voltak. Jelentős változás volt a „tudományos szakdolgozat” készítésének kötelezettsége. Ez azonban csak 1953-tól volt hatályos.

1964-ben jelentősen átalakították a képzést (Fehérmé, 2005). Lehetőséget biztosítottak a szakosodásra, emellett három szak elvégzését tették kötelezővé, az egyik a logopédia volt (akkori elnevezése Hibásbeszédűek gyógyító-nevelésére felkészítő szak (Gordosné, 2010)). 1971-ig minden gyógypedagógus logopédus diplomát szerzett. Ezt követően már csak az oligofrén szak volt kötelező, a logopédiát a hallgatók választhatták. A kétszaktos, négy éves képzést 1971–1991 között biztosította a főiskola.

1992-ben létrehozták a logopédus tanár és logopédus terapeuta képzést (Fehérmé, 2005). Erre a döntésre azért volt szükség, mert különválasztották a közoktatás és az egészségügy területén elhelyezkedő logopédusok képzését. A logopédus tanár a közoktatás különböző intézménytípusaiban tölthetett be állást, mint például óvodában, iskolában, logopédiai intézetben. A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola így kívánta biztosítani az 1993-as közoktatási törvényben leírt feltételeket (lásd 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról). A logopédus terapeuta végzettséggel rendelkezők az egészségügyben vagy a szociális ellátórendszerben helyezkedhetnek el. A végzett logopédus terapeuták képesek bármely életkorú és bármely beszédkérdés esetén ellátni a klienseket. A stúdiumok elején közösen oktatott elméleti tárgyak szerepeltek, az ötödik félévtől volt mód a szakosodásra és a speciális ismeretek elmélyítésére. A nyolcféléves képzés során 915 órából 225 órát fordítottak a terápiás gyakorlatra, 120 órát pedig az összefüggő gyakorlatra (Vassné és Fehérmé, 1994).

1998-ban akkreditálták a főiskolai és egyetemi szintű képzést (Gordosné, 2000). A főiskolások nyolc szemeszter alatt végeztek. Az első szakaszban általános műveltségi területhez tartozó tárgyakat hallgattak, a másodikban volt a gyógypedagógiai általános alapozó képzés. A harmadik részben a gyógypedagógiai szakterületi alapozó képzés volt és az utolsó szakaszhoz tartozott a gyógypedagógiai szakági képzés, vagyis itt különült el a terapeuta és tanári szakág. A hallgatók a hallássérültek pedagógiája, látássérültek pedagógiája, pszichopedagógia, szomatopedagógia, értelmileg akadályozottak pedagógiája, tanulásban akadályozottak pedagógiája és logopédia szakon végeztek. 2002 szeptemberében a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara elindította a szakrendszerű gyógypedagógus-képzést, így megszűnt a ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának monopóliuma.⁴ A www.felvi.hu adatai szerint 2003-ban még gyógypedagógia-pedagógiai valamint

4. URL: <http://www.jgypk.u-szeged.hu/tanszek/gyogypedagogia/gyogypedagogus-kepzes-a-szegedi-tudomanyegyetemen/>
Utolsó letöltés: 2016. január 1.

gyógypedagógia-tanító szakokra jelentkezhetek, de kizárólag nappali tagozatra.⁵ A 2003/2004-es tanévre a NYME-AK és a KE-AK is hirdetett gyógypedagógia alapszakot.⁶ A következő tanévben mindkét intézményben megjelent a logopédia-tanulásban akadályozottak pedagógiája szak. 2004-ben vezették be a kétszintű képzést az ELTÉ-n (*Gordosné, 2010*). A szakos képzés megszűnt, helyébe a szakirányos képzés lépett. Az egyetemi szintű képzés ötféléves volt és a főiskolai szintű képzés szakaszának felépítését követte, de mélyebb elméleti és gyakorlati képzést adott (*Gordosné, 2000*). A hallgatók szaktudományi képzésben is részt vettek, valamint megismerkedtek tudományos kutatásokkal. Az oklevéllel rendelkezők tanulmányaikat posztgraduális képzés keretében folytathatták. A 2005/2006-os tanévben az ELTE BGGYK csak gyógypedagógia alapszakot indított (a korábbi szakirányok választásának lehetőségével), míg Kaposvárott logopédia-magyar, logopédia-tanulásban akadályozottak pedagógiája, logopédia-tanító, logopédia-óvodapedagógus szakot hirdettek.⁷ A NYME a gyógypedagógia alapszak mellett gyógypedagógia-tanító szakpárt is indított. Szegeden pedig ebben a tanévben csak kétszakos képzésre jelentkezhetek: gyógypedagógia-pedagógia valamint gyógypedagógia-tanító párosítással.

A kétszintű képzés 2006-tól

2006-tól, felmenő rendszerben kétszintűvé vált a gyógypedagógus-képzés mind a négy képzőhelyen. A bolognai rendszerhez való csatlakozás azt jelentette, hogy az alapképzés megszerzésével BA-s diplomát, míg a mesterképzéssel MA-s oklevelet kapnak a hallgatók. A stúdiumok tartalmát és a kimeneti követelményeket a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet tartalmazza. A jogszabály rögzíti, hogy a gyógypedagógus képzés (ezáltal a logopédusképzés is) a pedagógus képzési területhez tartozik.

Alapképzés

A 15/2006-os OM rendelet 2. sz. mellékletének 4. pontja részletezi a gyógypedagógus alapszak képzési rendszerét. Az alapképzésen gyógypedagógus alapfokozat (baccalaureus, bachelor) 8 szakirányon szerezhető. A rendelet a képzés idejét nyolc félévben határozza meg, ezen idő alatt összesen 240 kreditet kell a hallgatóknak szerezniük. A jogszabály külön részletezi, hogy a gyakorlati ismereteknek a képzés 65-70%-át kell kitenniük, a szakdolgozat 10 kreditpontot ér, a szakirányhoz minimálisan 50 kreditet rendeltek, illetve minimum 12 pontnyi szabadon választható tanegységet kell a hallgatóknak teljesíteniük. A szakdolgozat védeése és a záróvizsga sikeres abszolválása után az alapfokozatú diploma kiállításának feltétele egy középfokú, B2 komplex nyelvvizsga. Az alapfokozattal rendelkező gyógypedagógusok a közoktatásban, a klinikai szakterületen és egyéb szociális területeken helyezkedhetnek el. A jogszabály részletesen leírja minden szakirány kompetenciáját (lásd 15/2006 OM. rendelet 4. 7. c.). A gyógypedagógus alapszakos logopédia szakirányú diplomával rendelkezők képesek:

- „az orofaciális, fonációs, beszéd- és nyelvi zavarok és a specifikus tanulási zavarok (*diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia*) felismerésére, vizsgálatára, elkülönítésére (*differentiáldiagnózisára*);
- a zavarnak megfelelő logopédiai (nyelv- és beszédterápiás) ismeretterjesztő, prevenció, nevelési-oktatási, fejlesztési, kezelési és terápiás feladatok megtervezésére és végrehajtására (ellátására) a 3-18 éves korú népesség körében a közoktatás területén, oktatási-nevelési és a pedagógiai szakszolgálatok köré-

5. Lásd: www.felvi.hu adatbázisa: Felvételi »Ponthatárok, rangsor» Ponthatárok és statisztikák 2001–2015 », Elmúlt évek statisztikái (2001/Á-2015/Á)

6. Lásd az 5. lábjegyzetet.

7. Lásd az 5. lábjegyzetet.

be tartozó intézményekben, együttműködve a nevelésben, ellátásban, gondozásban érintett partnerekkel.

- *alapfokú ismeretekkel rendelkeznek a logopédiai korai fejlesztés és az egészségügyi intézményekben megjelenő orofaciális, fonációs, beszéd- és nyelvi zavarokról, melyek lehetővé teszik a képzés második ciklusban való folytatását.”*

A www.felvi.hu adatai⁸ alapján 2016 szeptemberétől a következő négy intézmény hirdeti gyógypedagógia alapszakot: ELTE BGGYK, KE-PK, SZE-AK⁹ és SZTE-JGYPK. Az egyetemek a leendő hallgatóknak logopédia szakirányt mind nappali, mind levelező munkarendben is hirdetnek.

Mesterképzés

A mesterképzésre csak alapszakos diplomával rendelkezők jelentkezhetnek, illetve a korábbi képzési rendszerben megszerezett főiskolai diplomát is felfogadják a pályázóktól. A felvételi eljárás során a 15 / 2006 OM rendelet megfelelően csak a megadott alapszakos diplomával lehet jelentkezni az egyes képzésekre. Gyógypedagógus alapszakos logopédiai szakirányú diplomával a következő lehetőségek közül választhatnak a hallgatók (lásd 1. táblázat).

8. Forrás: www.felvi.hu szakok, képzések > szakterés > szaknév: gyógypedagógia, alapképzés keresése (utoljára letöltve: 2015. december 31.)

9. A NYME-AK 2016. január 1-től a Széchenyi István Egyetemhez került.

Mesterképzési szak	Tudományterület	Képző intézmény	Munkaforma	Finanszírozás
Kriminológia	jog	ELTE ÁJK	N -	Á K
Komplex rehabilitáció	orvos- és egészségügy	DE NK	N L	Á K
Kisebbségpolitika	társadalomtudomány	ELTE TTK (magyar nyelvű)	N -	Á K
		ELTE TTK (angol nyelvű)	N -	Á K
		CEU (angol nyelvű)	N -	- K
		SZTE-JGYPK	N -	Á K
Mentálhigiénés és családterápiás	bölcészettudomány	SE-EKK	- L	Á K
Beszédtudomány	bölcészettudomány	ELTE BTK	N -	Á K
		DE-BTK	N L	Á K
		ELTE-PPK	N E	Á K
		EKF-TKTK	N L	Á K
		PK-MFTK	N L	Á K
		PTE-BTK	N L	Á K
		SZTE-BTK	N L	Á K
Gyógypedagógia	pedagógusképzés	ELTE-BGGYK	N L	Á K
		ELTE-PPK	N -	Á K
Nyelv- és beszédfejlesztő	pedagógusképzés	PE-MFTK	N L	Á K
		SZTE-JGYPK	N L	Á K

1. táblázat: Alapszakos gyógypedagógus diplomára épülő mesterképzések. Forrás: www.fevi.hu szakok, képzések > szakkereső > szaknév: gyógypedagógia, alapképzés keresése (utolsó letöltés: 2015. december 31.)

A képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciák összehasonlításából kiderül, hogy a gyógypedagógia, a nyelv- és beszédfejlesztő tanár és a beszédtudomány mesterképzési szak ad mélyebb szakmai ismereteket a logopédusok számára.

Gyógypedagógia mesterképzési szak

A gyógypedagógia mesterképzési szakot a felvi.hu adatbázisa szerint csak az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara indítja.¹⁰ A honlapon a mesterképzéssel kapcsolatban számos információ található. 2009/2010-es tanévben még csak levelező rendszerű képzésben hirdették meg a gyógypedagógia mesterszakot, de egy évvel később már nappali tagozatot is indítottak.¹¹ A szakra jelentkezőknek gyógypedagógia szakos alapidiplomával vagy főiskolai szintű gyógypedagógiai tanári, gyógypedagógusi oklevéllel kell rendelkezniük.¹² A felvételi eljárás során a jelentkező oklevél minősítését, szakdolgozati jegyét és záróvizsga-minősítését veszik figyelembe. Emellett többletpont szerzésére is van lehetőség. Fogyatékoság, gyermekgondozás, hátrányos helyzet, nyelv- vizsga, szakirányú továbbképzés és OTDK-n való részvétel után maximálisan 10 pontot kaphat a jelentkező. A

10. Lásd www.felvi.hu adatbázisa, szakkereső: gyógypedagógia kulcsszó megadása a mesterképzések közötti keresésnél.

11. Lásd: <http://www.barcsi.elte.hu/oktatas/mesterkepzes/143-tantervek> Utolsó letöltés: 2015. február 14.

12. Lásd: http://barcsi.elte.hu/letoltesek/documents/Felveteli/FFT_2015_MA.pdf Utolsó letöltés: 2015. február 14.

háromféléves képzés során a hallgatók elméleti alapozó ismereteket és szakmai törzsanyagot sajátítanak el. A 2013 / 2014-es tanévtől kezdődően a következő modulokat kell teljesíteniük a hallgatóknak: Humántudományi ismeretek modul 13 kredit értékben, Gyógypedagógia-elmélet modul 12 kredit értékben.¹³ A képzésben lehetőség van szakirány választására. A hallgatók a fogyatékos emberek társadalmi integrációja és a gyógypedagógiai terápia szakirányok közül választhatnak, ennek megfelelően veszik fel a gyógypedagógia-elmélet modul tárgyait. A hallgatók 10 kredit értékű szakdolgozatot készítenek el a képzés végén, melynek témáját a képző intézmény által összeállított jegyzékről választják. A szakdolgozat megvédése és a sikeres záróvizsga letétele mellett az oklevél kiállításának feltétele egy középfokú (B2) komplex nyelvvizsga és egy alacsony fokú (A2) komplex nyelvvizsga megléte (15 / 2006 OM 1. Gyógypedagógia Mesterképzési szak).

Nyelv- és beszédfejlesztő tanár

A Nyelv- és beszédfejlesztő tanári képzés célja: *„az alacsony fokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben a kisgyermekkorától a felnőttkorig a beszéd- és anyanyelvi kommunikációs készségek fejlesztésével kapcsolatos területen az egyéni és csoportos fejlesztési, nevelési, oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.”* (15 /2006 OM rend.) A képzést végzettek okleveles nyelv- és beszédfejlesztő tanári diplomát kapnak, mely tanári szakkal párosítható. A www.felvi.hu adatbázisa alapján három felsőoktatási intézmény indítja a képzést 2016 szeptemberétől: ¹⁴ ELTE PPK, PE-MFTK és SZTE-JGYPK. Az első két intézményben két-, három- és ötféléves képzésre lehet jelentkezni, a Szegedi Tudományegyetem három- és ötféléves képzést hirdet. A képzési idő attól függ, hogy milyen előtanulmányokkal rendelkezik a hallgató és egy vagy két szakos tanárképzésben vesz részt. Az ELTE a weboldalán teszi közzé a tanárképzés mintatanterveit.¹⁵ A honlapon 2009-től van lehetőség a tantervek letöltésére. A két-, három- és ötféléves képzés tantervében jelentős eltérések nem találhatók. Mindhárom képzés végén a hallgatók modulzáró vizsgát tesznek és nyelv- és beszédfejlesztő tanári oklevelet kapnak. Az elhelyezkedési lehetőségekről Gósy Mária így nyilatkozik: *„A nyelv- és beszédfejlesztő tanár számos területen dolgozhat a felnőttoktatásban, a felzárkóztatásban éppúgy, mint a beszéddel foglalkozó szakemberek képzésében, például rádió- és tv-bemondók, színészek, vezető állású, különböző foglalkozású emberek esetében.”*¹⁶

Beszédtudomány mesterképzési szak

A beszédtudomány mesterképzési szakot csak az ELTE Bölcsészettudományi Kara indítja 2016 szeptemberétől.¹⁷ A négyféléves képzésre azok jelentkezhetnek, akik már egy középfokú (B2) nyelvvizsgával rendelkeznek és képesek angol nyelvű szakirodalom olvasására, önálló feldolgozására (lásd 15 /2006 OM rendelet). A tanulmányokhoz négyhetes szakmai gyakorlat tartozik, ezt a hallgatók beszédtechnológiai fejlesztésekkel foglalkozó intézményekben, beszéd diagnosztikai központokban vagy a felsőoktatási intézménytől független meghatározó kuta-

13. Lásd: http://www.barci.elte.hu/letoltesek/documents/tantervek/LMA_2szakirany_tanerv_2013.pdf Utolsó letöltés: 2015. február 14.

14. Lásd: http://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzesek honlapon keresve a nyelv- és beszédfejlesztő kulcsszó megadásával Utolsó letöltés: 2016. január 3.

15. Lásd: https://tanulmanyi.pk.elte.hu/tanarkepzes_mintatantervek Utolsó letöltés: 2015. február 14.

16. Lásd: http://www.felvi.hu/hallgatoknak/meg_tovabb_tanulnek/nyelv_es_beszedfejleszto_tanari_mesterszak Utolsó letöltés: 2015. február 28.

17. Lásd: www.felvi.hu szakereső: beszédtudomány mesterképzés kulcsszavas keresés.

tóintézetekben, illetve egyéb helyszínen teljesítik (lásd ELTE Beszéstudomány MA KKK). A diplomamunka véde-
se és sikeres záróvizsga után beszéstudomány szakos bölcsész oklevelet kapnak. A diploma kiadásának feltéte-
le egy idegen nyelvből államilag elismert, felsőfokú (C1) komplex típusú nyelvvizsga vagy egy, az alapfokozat
megszerzéséhez szükséges nyelvtől eltérő további nyelvből államilag elismert, középfokú (B2) komplex típusú
nyelvvizsga (lásd 15 / 2006 OM rend.).

Klinikai logopédia mesterképzési szak

Az 1992-ben indult logopédus terapeuta és logopédus tanár szakági képzést a 2006-ban indult duális képzés át-
alakította (*Fehérmé*, 2005). Ezzel a lépéssel megszűnt a közoktatási rendszeren kívüli világot ellátó logopédusok
képzése. Szükség van egy olyan átfogó képzésre, amely nemcsak általános gyógypedagógiai ismereteket ad
(gyógypedagógia mesterképzés), hanem speciális kompetenciát biztosít a végzett logopédusoknak.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar azt a célt tűzte ki, hogy pótolja a közel egy évtizedes hiányosságot és
klinikai logopédia mesterképzési szak indítására kérelmet adott be a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizott-
sághoz (ELTE BGGYK Mesterképzés Klinikai Logopédia szak kézirata). A négyféléves képzésre alapszakos logo-
pédiai szakirányú gyógypedagógus diplomával vagy a korábbi képzésben megszerzett főiskolai szintű logopédia
tanár vagy terapeuta végzettséggel lehet jelentkezni. Az oklevél kiállításának feltétele a diploma sikeres véde-
se és az államvizsga letételén túl egy államilag elismert komplex középfokú (B2) nyelvvizsga megléte. A klinikai lo-
gopédia mesterképzési szakot végzetek képesek: „*az emberi kommunikáció és zavarai neuroanatómiai, kogni-
tívpszichológiai, nyelvészeti szempontú értelmezésére*” ... továbbá „*a hang, beszéd, nyelvi zavar feltárására al-
kalmassági vizsgálati módszer kiválasztására, az adatok rögzítésére, kvalitatív és kvantitatív elemzésére, értelmezé-
sére, a különböző forrásból származó információk integrálására, a diagnosztikai kategória megállapítására; a
vizsgálati eredmények szabatos, szakmailag korrekt megfogalmazására; a megfelelő intervenció technika kivá-
lasztására, a szemléletmódot meghatározó alapelvek megértésére; az egyén és környezete szükségleteinek
figyelembevételére a terápia céljának meghatározásában; egyénre tervezett terápiás terv készítésére, a terápia
lebonyolítására; a terápia hatékonyságának vizsgálatára, szükség esetén a terápiás célok, eszközök, stratégiák
megváltoztatására; a szakterület etikai normájának megfelelő tevékenységre*” ... és „*más területek szakértőivel,
az ellátásra szoruló személlyel, annak hozzátartozóival való kommunikációra*” (ELTE BGGYK Mesterképzés Klini-
kai Logopédia szak kézirata).

Posztgraduális képzés

Magyarországon 28 egyetem hirdet doktori képzést 2015-ben (lásd www.felvi.hu szakkereső, doktori képzések).
Ezen a honlapon nem kereshetünk részletesen a doktori iskolák között. Ha ezt szeretnénk megtenni, akkor a
www.doktori.hu oldalra kell mennünk. Itt részletesen kereshetünk a tudományterületeknél. A bölcsészettudo-
mányok, ezen belül a neveléstudomány ágat kiválasztva öt képző intézményt kapunk. A Debreceni Egyetem, a
Szegedi Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem és az Eszterházy Károly Főiskola nem hirdetnek olyan
programot, ahová gyógypedagógia mesterszakos oklevéllel jelentkezhetnének. Ezen a területen csak az Eötvös
Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kara a Neveléstudományi Doktori Iskolája hirdet kép-
zést. Az intézmény 2015/2016. tanévig az alábbi hat programot hirdeti meg: Andragógia Program, Gyógypeda-
gógia Program, Neveléstudomány Program, Pedagógiatörténet Program, Tanulás-tanítás Program és Nyelvpeda-
gógiai program.¹⁸ A Gyógypedagógia Program doktorandusz hallgatói törzsmodult végeznek, valamint a Gyógy-

18. URL: <http://nevelestudomany.phd.elte.hu/doktori-kepzes/doktori-programok/> Utolsó letöltés: 2015. február 15.

pedagógiai alapmodul és a Gyógypedagógiai programközi tematikus modul kurzusai közül választhatnak (Mesterházi 2014). A doktoranduszoknak lehetőségük nyílik arra, hogy különböző Készségfejlesztő Műhelyeken vegyenek részt, valamint nemzetközi kutatócsoportok munkájába bekapcsolódjanak. A hatféléves képzés célja a tudományos fokozat megszerzésére való felkészítés, a kutatói kompetenciák széles körének kifejlesztése, felsőoktatási gyakorlat megszerzése. A doktoranduszok a kötelező tanegységek teljesítésén túl tudományos kutatómunkát és oktatói tevékenységet folytatnak. Doktori fokozatszerző eljárást azok kezdeményezhetnek, akik abszolutóriummal és két államilag elismert középfokú (B2) komplex nyelvvizsgálóval rendelkeznek (ELTE Doktori Szabályzat, PPK 32.§). A doktori szigorlat és a disszertáció védelme után kapja meg a jelölt a doktori fokozatot. A 2016/2017-os tanév első félévétől a doktori képzés átalakul (2015. évi CCVI. tv.). A doktoranduszoknak nyolc félév alatt 240 kreditpontot kell szerezniük, valamint a képzés negyedik évének végén komplex vizsgát kell tenniük. Ezt követően három éven belül be kell nyújtaniuk a doktori disszertációjukat. Az ELTE PPK a törvényi szabályozásnak megfelelően a képzési struktúrát módosította.

Szakirányú továbbképzések

A 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 5 §-a alapján a pedagógusok többféle továbbképzés közül választhatnak. Az egyik ilyen lehetőséghez tartoznak a szakirányú továbbképzések. *„A szakirányú továbbképzésben – az alap- vagy a mesterfokozatot követően további – szakirányú szakképzettséget szerezhető. A szakirányú továbbképzésben legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százszáz kreditet lehet megszerezni. A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.”* (2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról 15 § (6)). A képző intézmény további feltételeket köthet ki a jelentkezésnél, például végzettséget vagy szakmai gyakorlatot szabhat feltételként. A szakirányú továbbképzéseket a 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet szabályozza. A jogszabály 2. § (1) szerint szakirányú továbbképzés lehet:

- a) *egy vagy több képzési területhez kapcsolódó szakirányú szakképzettséget nyújtó képzés;*
- b) *képzési ághoz vagy szakhoz közvetlenül kapcsolódó, speciális szakirányú szakképzettséget nyújtó képzés;*
- c) *alapképzési vagy mesterképzési szakképzési és kimeneti követelményeiben meghatározott, önálló szakképzettséget eredményező szakirány második, illetve további szakirányként történő elvégzését biztosító képzés;*
- d) *pedagógus-szakvizsgára felkészítő képzés.*

A szakirányú továbbképzések jegyzékét az Oktatási Hivatal kezeli. A Hivatal felületéről ezt a dokumentumot az alábbi linkről lehet letölteni: http://www.oktatas.hu/felsooktatas/kepzesek/szakiranyu_tkpz.¹⁹ Ezt a listát folyamatosan frissítik. A dokumentumban lehetőség van képzési területek, intézmények és szakképzettséget szerinti keresésre. A jegyzéken a 15 képzési területhez (agrár, bölcsészettudomány, gazdaságtudományok, hitéleti, informatika, jogi, közigazgatási, rendészeti és katonai, műszaki, művészeti, művészetközvetítés, orvos- és egészség-tudomány, pedagógusképzés, sporttudomány, természettudomány és társadalomtudomány) tartozó szakirányú továbbképzések szerepelnek. Az 1764 közül 250 képzés tartozik a pedagógiához (2015. december 31-i keresés), melyek közül nem mindegyik képzést végezhetik el gyógypedagógusok, logopédusok. A dolgozatban azok kerülnek bemutatásra, melyek gyógypedagógus végzettséggel rendelkezők számára teljesíthetők (lásd 2. táblázat).

19. Utolsó letöltés: 2015. december 31.

Képzés megnevezése	Képzést hirdető intézmények	Kredit-pont
Családkonzulens / Családterapeuta szakirányú továbbképzési szak	EKF	120
Csecsemő- és kisgyermeknevelés gyakorlatvezető pedagógusa	ELTE	60
Egészségfejlesztő mentálhigiéné	EKF	90
Fejlesztő differenciáló szakpedagógia szakirányú továbbképzés	EKF	90
Fejlesztőpedagógus	ELTE, PPKE, DRHE (jogelődje: KFRTKF), DE, NYF, MPANNI	120
Gyakorlatvezető mentortanár szakirányú továbbképzés	EKF, SZTE, NYME, MTF, DF, PTE, SSZHF	60
Gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáció	ELTE	120
Infomédia szakpedagógus	EKF	60
Kreatív, segítő művészeti nevelés	DE	60
Kutyaterápiás fejlesztő szakember	KE	120
Pedagógiai intézmény-értékelési tanácsadó	KJF	60
Súlyosan és halmozottan fogyatékos emberek gyógypedagógusa	ELTE	120
Szocioterápiás eljárások az iskolai erőszak kezelésére	(EKF, DRHE (jogelődje: KFRTKF), KJF, NYME)	60
Tanári mesterség IKT alapjai szakirányú továbbképzés	EKF	60
Társállat-terápiás fejlesztő szakember	KE	120

2. táblázat: Gyógypedagógusok számára elmélyítő ismereteket adó szakirányú továbbképzések. Forrás: http://www.oktatas.hu/felsooktatas/kepzesek/szakiranyu_tkpz

A kreditpontos képzések tematikáit, képzési és kimeneti követelményeit áttekintve megállapítható, hogy a gyógypedagógus alapszakos diplomával kiegészített szakirányú továbbképzések közül csak néhány segíti a logopédusok mindennapi munkáját. A fenti csoportból kiemelkedik a gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáció képzést, mely mélyebb tudást biztosít a gyakorló logopédusoknak. Az elméleti ismerteken túl gyakorlat is kapcsolódik a képzéshez minden szemeszterben. Ehhez a területhez Készségfejlesztés, Esetmegbeszélés és Tereptanulmány tanegységek tartoznak. Ha specifikus terápiát végez a logopédus, akkor kutyaterápiás és társállat-terápiás fejlesztő szakember képzés elvégzése javasolt. A kutyaterápiás fejlesztő szakember képzést a Kaposvári Egyetem azoknak javasolja, akik beszéd fogyatékosokkal, halmozottan fogyatékos gyerekekkel, fiatalokkal foglalkoznak. A terápiás munka során az állat-terápia motivációs, szocializációs, emocionális és fiziológiai hatása a kliens állapotát pozitívan befolyásolja. Az ehhez szükséges ismerteket négy félév alatt szerzik meg a hallgatók. Az általános és speciális gyógypedagógián túl állatgondozással és állatterápiákkal, valamint magas óraszámú gyakorlatokkal készülnek fel (lásd Kutyaterápiás fejlesztő szakember KKK). A társállat-terápiás fejlesztő szakember képzési terve nem sokban tér el az előzőtől. Egyetlen markáns eltérés az, hogy akvarisztikai, díszmadár, valamint kismamák gondozást és módszertant tartalmazza (lásd Társállat-terápiás fejlesztő szakember KKK).

Az IKT alapú továbbképzés elvégzése is szakmai sokszínűséggel töltheti meg a foglalkozásokat, hiszen a modern eszközök terápiás alkalmazása eredményesebbé teheti a munkát. Bár a képzési tematika nem tartalmaz kifejezetten logopédiai terápiához vagy gyógypedagógiai foglalkozáshoz kapcsolódó ismereteket, azonban például a Multimédiafejlesztés vagy az Elektronikus tanulási környezetek tartalma adaptálható a logopédusok napi

munkájához (lásd Tanári mesterség IKT alapjai Szakirányú továbbképzési szak tanegységlistája). Az alapszakos diplomával rendelkezők tizennyolcféle szakvizsga közül választhatnak (lásd 3. táblázat).

Képzés megnevezése	Képzést indító intézmény
Egészségfejlesztő mentálhigiénikus pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	SZTE, EKF
Egyéni bánásmód, differenciált tanulásszervezés pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	EKF
Gyógypedagógus szakvizsga	ELTE, SZE
Kistérségi tanügyigazgatás pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	EKF, SZTE
Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga	BME, PPKE, ME, SZTE, BCE, EKF, KE, KJF, PE, DE, ELTE, PTE, SZIE, VHF
Lelki egészségvédelem szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő	NYME
Magyar hagyományörzés mesepedagógiával pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	NYME
Mentálhigiéné az óvodában, iskolában szakterületen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	SZIE
Mentálhigiéné területén pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	SE
Mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	EKF, SZTE, NYME, MTF, DF, PTE, SSZHF
Mérésmetodikai, minőségbiztosítási és szakértői feladatok ellátására és pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	NYME, BME
Multimédiás (e-learning) tananyagfejlesztő szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	SZIE
Nyelv- és beszédfejlesztő szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	KE
Szocioterápiás eljárások az iskolai erőszak kezelésére pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés	EKF
Pedagógiai tanácsadás szakterületen pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak	KE
Pedagógus szakvizsga e-tanulás szakértői területen szakirányú továbbképzési szak	DF
Pedagógus szakvizsga teljesítményértékelési és minőségfejlesztési területen szakirányú továbbképzési szak	BCE, SZTE
Pedagógiai terapeuta pedagógus-szakvizsgára felkészítő pedagógiai terapeuta pedagógus-szakvizsgára felkészítő	NYME

3. táblázat: Gyógypedagógus diplomával rendelkezők szakvizsgás továbbképzésének lehetőségei. Forrás:

http://www.oktatas.hu/felsooktatas/kepzesek/szakiranyu_tkpz

A szakvizsgák között kifejezetten logopédiai vonatkozású továbbképzési szak nem szerepel, erre utal a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 10.§-a, melynek értelmében a képzés során a korábbi alap- és mesterképzéshez nem kötődő, új ismeretek megszerzésére van lehetőség. Ezen ismeretek megszerzése után térnek el a különböző szakvizsgák képzési tartalmai, melyet a 10/2006 OKM rendelet 2. mellékletének 2. pontja szintén részletez. Az elsajátítandó ismeretkörök új szaktudományi és szakmódszertani ismeretekhez, pedagógus munkakörökhez kapcsolódó speciális feladatok ellátásához, a nem szakrendszerű oktatás feladataihoz, intézményvezetői valamint gyakorlatvezető mentori ismeretekhez kapcsolódnak. A 3. táblázatban szereplő szakvizsgák közül szorosabban a gyógypedagógus szakvizsga és a nyelv- és beszédfejlesztő szakvizsga kapcsolódik a logopédia területéhez. Ezen tartalmak segítségével az egyént komplex szemlélettel segíthetik a szakemberek (lásd: Gyógypedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés tantervi táblázata). A nyelv- és beszédfejlesztő szakvizsga – bár logopédiai vonatkozású – óvónők, tanítók és más szakirányt végzettek célcsoportjának szól, mivel a KKK szerint a képzés elvégzését követően a szakemberek *„nagyobb hatékonysággal fognak együttműködni a logopédussal, biztonsággal felismerik a beszédhibákat. Képesek lesznek szerepet vállalni a prevenciós munkában. Biztonságosan végeznek beszédészlelésre, beszédmegértésre irányuló fejlesztési munkát. Logopédus irányításával részt vehetnek a beszédhangok automatizálásában, a beszédindítás nehézségeinek leküzdésében.”*

Második vagy további szakirány elvégzése

Az 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 2§ c) pontjában megfogalmazott szakirányú továbbképzések keresésénél a www.felvi.hu adatbázisa segít. A honlapon Tovább(i)tanulás fül alatt először általános információkat kapunk a szakirányú továbbképzésekről. Itt kiemelik, hogy alap- vagy mesterképzést végzettek mélyíthetik el tudásukat ebben a képzési formában. Illetve egy itt található link segítségével a 2016 szeptemberében induló szakirányú továbbképzések között kereshetünk. Az alapszakos gyógypedagógus diplomával rendelkező logopédusok három félév alatt újabb szakirányon diplomázhatnak, illetve négy szemeszter alatt végezhetik el a gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáció és a súlyosan és halmozottan fogyatékos emberek gyógypedagógiája képzést.

Akkreditált pedagógus továbbképzések

A 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 5. § 1) pontja kimondja, hogy a pedagógus 120 órás akkreditált továbbképzéssel is eleget tehet a hétévenkénti kötelezettségének. Ennek érdekében az Oktatási Hivatal nyilvántartást vezet az akkreditált pedagógus továbbképzésekről. A jegyzék az alábbi linkről közvetlenül elérhető: <http://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Default.aspx>. Az adatbázisban több kategóriában kereshetünk, illetve lehetőség van kulcsszó megadására. A képzések áttekintésekor a gyógypedagógia, fejlesztőpedagógia csoportválasztásával a gyógypedagógia alcsoporthoz jutunk. Ez alapján 45 akkreditált továbbképzés található a rendszerben. A listát áttekintve azok a továbbképzések kerülnek bemutatásra, melyek a logopédia egyes beszédkérdéseihez kapcsolódnak. A választási lehetőségeket a 4. táblázat tartalmazza.

Elnevezés	Szervező neve	Óraszám	Követelmény	Jelentkezés feltételeként elfogadott végzettség
A megkésett beszédfejlődés és fejlődéses disphasia terápiája Meixner-módszer alapján	Meixner Alapítvány	65	- írásbeli vizsga dolgozat	egyetem és/vagy főiskola; gyógypedagógia bármely szak, konduktor, fejlesztőpedagógus; óvodapedagógus, logopédus, gyógypedagógus
Afáziás betegek beszédterápiája	Démoszthenész Beszédhibások és Segítőik Országos Érdekvédelmi Egyesülete	60	- dolgozat szóbeli vizsga	főiskola; Logopédus tanár és/vagy terapeuta szakirány; Logopédus tanár és/vagy terapeuta
A diszlexia megelőzése – az értő olvasás előkészítése. Tanulási képességek fejlesztése 6-10 éves korban az értő olvasás érdekében	Logopédia Kiadó Kkt.	30	írásbeli vizsga	egyetem és/vagy főiskola; Bármely szak.: óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus.
A logopédiai alapú Fülhegyező- és Mesezene módszer alkalmazása az anyanyelvi nevelésben	Ványi Ágnes	60	dolgozat	egyetem és/vagy főiskola; magyar szak, logopédia, pszichopedagógia, tanulásban akadályozottak pedagógiája; óvodapedagógus, tanító, tanár, gyógypedagógus
A Meixner Ildikó által kidolgozott dyslexia prevenció és reedukációs módszer elmélete	Meixner Alapítvány	100	- szóbeli vizsga záró dolgozat	egyetem és/vagy főiskola; tanító, bármely tanár, bármilyen gyógypedagógiai tanárképző és pszichológia; tanító, tanár, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus
A diszlexia felismerése és kezelése komplex segítségnyújtással	Eruditio Oktatási Szolgáltató Zrt.	30	dolgozat	egyetem és/vagy főiskola; tanítói, bármely szakos tanár; tanító, általános és középiskolai tanár
Beszédpercepció diagnosztika és terápia	Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete	30	Tíz gyermek teljes GMP-diagnosztikájának felvétele és kiértékelése	egyetem és/vagy főiskola; gyógypedagógia alapszak, óvodapedagógus, tanító;

gyógypedagógus,
logopédus,
óvodapedagógus,
tanító

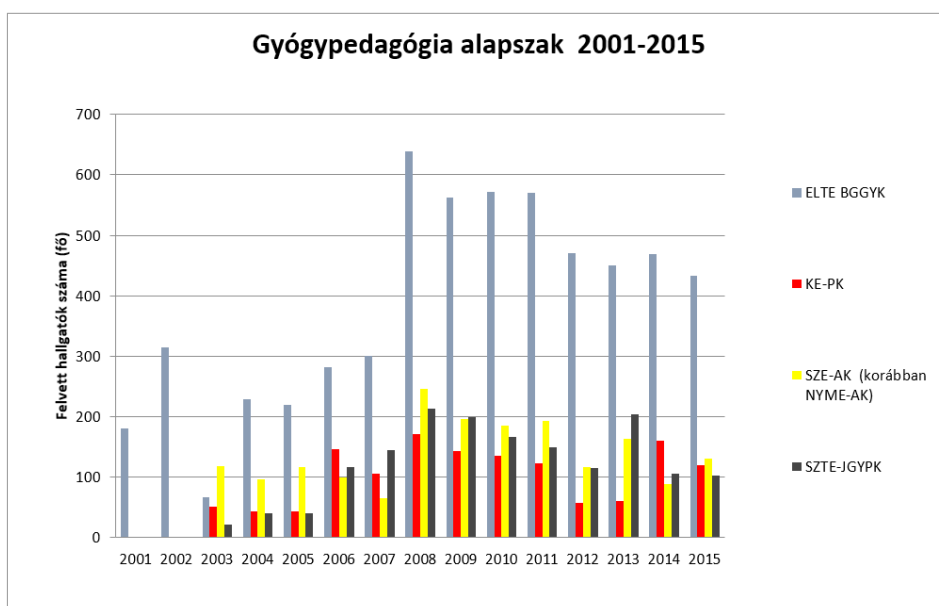
4. táblázat: Beszédkórképekhez kapcsolódó akkreditált pedagógus továbbképzések listája. Forrás: <http://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Default.aspx>

A különböző beszédkórképekhez tartozó tanfolyamok száma igen csekély, összesen hét képzés elvégzése számítható be a továbbképzési kötelezettségbe. A megkésett beszédfejlődés terápiájához kapcsolódóan egy továbbképzési lehetőség van. A tanfolyam elvégzését követően a szakember képes a sérült beszédfunkció diagnosztizálására és a Meixner-féle beszédterápia alkalmazására (lásd A megkésett beszédfejlődés és a fejlődéses dysphasia terápiája tájékoztatóját). A képzés 60%-a elméleti ismertekre, 40%-a a gyakorlatra fókuszál, emellett szakmai együttműködésre és szupervíziós kapcsolatok létrehozására nyílik lehetőség (lásd Akkreditált afázia továbbképzés logopédusoknak c. képzés leírása). A diszlexia kórképénél három továbbképzés közül lehet választani. Ezen tanfolyamok elvégzését nemcsak logopédusoknak kínálják, hanem óvónőknek, tanítóknak és tanároknak. A Meixner-féle dyslexia prevenció és reedukációs módszer elméleti és gyakorlati ismereteket is tartalmaz. A tanfolyamot végzetek képesek lesznek a módszert a gyakorlatban alkalmazni, hiszen a vizsgálati módszerekkel, a speciális készségfejlesztési eljárással is megismerkedtek (lásd A Meixner Ildikó által kidolgozott dyslexia prevenció és reedukációs módszer elmélete c. tanfolyam tematikája). Az Eruditio Oktatási Szolgáltató Zrt által szervezett A diszlexia felismerése és kezelése komplex segítségnyújtással elnevezésű tanfolyam is elméleti és gyakorlati ismereteket kínál (lásd a képzési kínálatot és leírást). Ez utóbbi azonban nem említi a sikeres olvasástannulási alapfeltételeit, a Ranschburg-féle homogén gátlás jelenségét, szemben az előző továbbképzéssel. A harmadik képzési lehetőséget a Logopédiai Kiadó szervezi. A diszlexia megelőzése – az értő olvasás előkészítése, tanulási képességek fejlesztése 6-10 éves korban az értő olvasás érdekében elnevezésű tanfolyam célja, hogy a résztvevők megismerjék az eltérő nyelvi fejlődés és a diszlexia hátterét, tüneteit, összefüggését a tanulási képességekkel. Az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazását felvételek elemzésével, saját élménnyel szemléltetik (lásd A diszlexia megelőzése – az értő olvasás előkészítése). A Fülhegyező és Mesemódszer alkalmazását ugyancsak meghirdetik többségi pedagógusoknak is. A program Fülhegyező modulja a beszédzavarok leírását, az írás-olvasás elsajátításának feltételeit, az olvasástanítás technikáját, az írás-helyesírás tanítását foglalja magába. A Mesezene módszer elmélete a Meixner-féle diszlexia prevencióra épít. A meséket speciális zenezőrejjel egészítették ki, így készítik elő játékosan az írás-olvasás-tanítását már az óvodában. A tanfolyamot végzetek képesek elméleti tudásukat a gyakorlatban alkalmazni, a megismert eszközök segítségével speciális foglalkozásokat tartani (lásd A logopédiai alapú Fülhegyező- és Mesezene módszer alkalmazása az anyanyelvi nevelésben leírása). A Beszédpercepció diagnosztika és terápia továbbképzést szintén végezhetik óvónők, tanítók, tanárok és nem logopédia szakirányt végzett gyógypedagógusok is. A képzés célja, hogy a résztvevők elsajátítsák a GMP-teszt felvételét, annak eredményét elemezzék, a beszédpercepció elmaradást megállapítsák, valamint a kliens megfelelő terápiában részesítsék (lásd Beszédpercepció diagnosztika és terápia leírása). Fontos lenne azonban más beszédkórképeket érintő, például a beszédfolyamatosság, a nyelvlökéses nyeléshez, a rezonanciazavarokhoz kapcsolódó tanfolyamok elvégzése. Sajnos ezekhez a beszédproblémákhoz tartozó képzések egyike sem akkreditált. Például lehetőség van komplex művészeti terápia – dadogás terápia elsajátítására, melyet *Schmidtné Balás Eszter* dolgozott ki. Emellett a *Nagy Gabriella* és *Havadi-Nagy Marian* által összeállított A nyelvlökéses nyelés és az orrhangzós beszéd elmélete és gyakorlatorientált terápia c. kurzusok sok szakmai se-

gítséget adnak a logopédusoknak. A terápiák mellett az új diagnosztikai eljárások és tesztek megismerése segítené a szakmai fejlődést és a kliensek diagnosztizálása és ellátása korszerű szemlélet alapján történne.

Összegzés

Magyarországon jelenleg négy felsőoktatási intézmény indít gyógypedagógia alapszakot logopédia szakiránnyal. A képzés iránt nagy az érdeklődés évről évre. A www.felvi.hu adatbázisából származó adatok is ezt igazolják (lásd 1. ábra). A legtöbb gyógypedagógus hallgató az ELTE BGGYK-n van, hiszen ott mind a nyolc szakirányon végezhetnek. A vidéki képzésben résztvevők Szegeden értelmileg akadályozottak pedagógiája, tanulásban akadályozottak pedagógiája és logopédia szakirányokat, Győrött tanulásban akadályozottak pedagógiája és logopédia szakirányokat, Kaposvárott pedig szintén ez utóbbi két lehetőséget választhatják. A Somogy megye székhelyén lévő egyetem speciális képzést is biztosít három féléven keresztül hallgatóinak. Az állatasszisztált terápiák hatásairól és alkalmazási lehetőségeiről is tanulhatnak, emellett lehetőséget biztosítanak jelnyelvi képzésre is.²⁰ Az egyetem tervezi a pszichopedagógia szakirány akkreditálását.²¹ Arról, hogy a felvett hallgatók közül hány fő diplomázott a www.felvi.hu a Diplomás Pályakövető Rendszer (DPR) szolgáltatása ad információt.²² A 2009/2010-es tanévben 528 fő, míg a 2011/2012-es tanévben 633-an kaptak alapszakos gyógypedagógus diplomát az országban. Arra vonatkozóan, hogy a végzettek között hány logopédus van, nincsen információ. Mivel jelenleg Magyarországon gyógypedagógia alapszakot – egy vagy két szakirány választásának lehetőségével – hirdetnek meg logopédia alapszak helyett, így nehéz pontos számot adni a végzettekről akár a DPR, akár a FIR adatai alapján.²³ Hozzávetőleges adatok csak az ELTE BGGYK és a Szegedi Tudományegyetem honlapján találhatóak, de ezek is csak a logopédia szakirányt választottakra vonatkoznak.

1. ábra: Gyógypedagógia alapszakra felvett hallgatók száma 2001–2015 között

20. Lásd: <http://www.pk.ke.hu/egysegek/gyogypedagogiai-intezet> Utolsó letöltés: 2016.január 1.

21. Lásd: http://www.pk.ke.hu/tartalom/media/KE_PK_2013.ppt Utolsó letöltés: 2016. január 2.

22. A www.felvi.hu: Diplomán túl » Szakok karrierlehetőségei » Pedagógusképzés » Gyógypedagógia»

23. Fontos megjegyezni, hogy a DPR-t A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. 34. § (6) bekezdése hívta életre. A jelenleg hatályos jogszabály (2011. évi CCIV. tv) 19. §-a szerint a Felsőoktatási Információs Rendszer (FIR) tartalmazza a hallgatók adatait, melynek vezetése a felsőoktatási intézmények számára kötelező.

Szakirodalom

1. Fehérné Kovács Zsuzsanna (2005): A magyar logopédusképzés aktuális kérdései. *Beszédgyógyítás* 1. 1–4.
2. Gordosné dr. Szabó Anna (2000): *A magyar gyógypedagógus képzés története*. ELTE BGGYFK, Budapest.
3. Gordosné dr. Szabó Anna (2010): 110 éves a gyógypedagógus-képzés Magyarországon. *Gyógypedagógiai Szemle*. 2010. 4. 317–332.
4. Hevesi Gabriella (2004): A budapesti és a torinói logopédusképzés és logopédiai ellátórendszer összehasonlítása: különbségek és hasonlóságok. *Beszédgyógyítás* 15. 2. 42–50.
5. Mesterházi Zsuzsa (2014): Tanulás és kutatás a Gyógypedagógia doktori programban. *Neveléstudomány*. 2014. 68–87.
6. Vassné Kovács Emőke és Fehérné Kovács Zsuzsa (1994): A magyar logopédusképzés múltja, jelene és jövője. *Gyógypedagógiai Szemle* 1994. 2. 124–130.
7. Vassné Kovács Emőke és Fehérné Kovács Zsuzsa (2003): A logopédia jövője. *Gyógypedagógiai Szemle* 2003. 1. 28–38.

Jogszabályok

1. 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról URL:
<http://www.mpigyor.hu/tartalomuj/joginfo/1993viLXXIXtrvnyakzoktatsrl.pdf> Utolsó letöltés: 2015. február 10.
2. 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről URL:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700277.KOR Utolsó letöltés: 2015. február 15.
3. 3/1999. (III. 3.) Korm. rendelet Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99900043.KOR Utolsó letöltés: 2015. február 15.
4. 2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról
URL: http://www.njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=95552.134521 Utolsó letöltés: 2016. január 1.
5. 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről
URL: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=102184.263634 Utolsó letöltés: 2015. február 10.
6. 10/2006. (IX. 25.) OKM rendelet a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről. URL:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0600010.OKM Utolsó letöltés: 2015. február 28.
7. 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről. URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV Utolsó letöltés: 2015. február 15.
8. 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól URL:
http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=141916.574277 Utolsó letöltés: 2015. március 11.
9. 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről URL:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300015.EMM Utolsó letöltés: 2015. február 15.
10. 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról URL:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300326.KOR Utolsó letöltés: 2015. február 15.
11. 2015. évi CCVI. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról URL:
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK15195.pdf> (Utolsó letöltés: 2016. június 19.)

Felhasznált honlapok

1. A diszlexia felismerése és kezelése komplex segítségnyújtással URL:
<http://www.eruditiozrt.hu/kepzesek> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
2. A diszlexia megelőzése – az értő olvasás előkészítése URL:

- <http://www.logopediakiado.hu/hu/tanfolyamaink.html#1> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
3. Akkreditált afázia továbbképzés logopédusoknak c. képzés URL: <http://demoszthenesz.hu/akkreditalt-afazia-tovabbkepzes-logopedusoknak/> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 4. A logopédiai alapú Fülhegyező- és Mesezene módszer alkalmazása az anyanyelvi nevelésben URL: <http://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Catalogue/CatalogueDetails.aspx?id=4582> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 5. A megkésett beszédfejlődés és a fejlődéses dysphasia terápiája tájékoztatója URL: <http://meixner.hu/events/a-megkesett-beszedfejlodes-es-a-fejlodeses-dysphasia-terapiaja-meixner-modszer-szerint-cimu-pedagogus-tovabbkepzesi-programrol/> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 6. A Meixner Ildikó által kidolgozott dyslexia prevenció és reedukációs módszer elmélete URL: <http://meixner.hu/events/a-meixner-ildiko-altal-kidolgozott-dyslexia-prevencios-es-reedukacios-modszer-elmelte-c-akkreditalt-pedagogus-tovabbkepzo-tanfolyam-100-ora/> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 7. Beszédpercepció diagnosztika és terápia URL: <http://pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Catalogue/CatalogueDetails.aspx?id=4634> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 8. Beszédtudomány mesterképzési szak képzési és kimeneti követelménye URL: http://www.btk.elte.hu/file/beszedtudomany_ma_kkk.pdf: 2015. december 31.
 9. Beszédtudomány mesterképzési szak leírása URL: www.btk.elte.hu/file/Beszedtudomany_MA.doc Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 10. Doktori képzés: www.doktori.hu
 11. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar: www.barczy.elte.hu
 12. ELTE Doktori Szabályzata: http://www.elte.hu/file/ELTE_SZMSZ_12mell_edsz.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 13. ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolája: <http://nevelstudomany.phd.elte.hu/doktori-kepzes/doktori-programok/> Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 14. ELTE Tanárképzés mintatantervei: https://tanulmanyi.pk.elte.hu/tanarkepzes_mintatantervek Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 15. Felvételi információk: www.felvi.hu
 16. Gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáció szakirányú továbbképzési szak KKK URL: http://www.barczy.elte.hu/letoltesek/documents/Tanulmanyi_Osztaly/Tovabbkezes_dolgok/Gyogypedagogiai_rehabilitacios_konzultacio_KKK.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 17. Gyógypedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés tantervi táblázata URL: http://www.barczy.elte.hu/letoltesek/documents/HPeter/gyp_szakvizsga/ELTE_BGGYK_szakvizsga_%C3%B3ra_vizsgaterv.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 18. Kutyaterápiás fejlesztő szakember KKK URL: http://www.ke.hu/tartalom/oktatas/Kutyaterapias_fejl_szakember_KKK.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 19. Nyelv- és beszédfejlesztő területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelményei URL: http://tfk.kefo.hu/images/TVK_dokuk/KKK_nyelv_%C3%A9s_beszed.pdf Utolsó letöltés: 2015. március 1.
 20. Tanári mesterség IKT alapjai Szakirányú továbbképzési szak tanegységlistája URL: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/Tan%C3%A1ri_mesters%C3%A9g%20IKT%20alapjai_f%C3%BCzet.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.
 21. Társállat-terápiás fejlesztő szakember KKK URL: http://www.ke.hu/tartalom/oktatas/Tarsallat-terapias_fejl_szakember_KKK.pdf Utolsó letöltés: 2015. december 31.

Rövidítések jegyzéke

1. A: alapképzés
2. Á: államilag támogatott képzés
3. BCE: Budapesti Corvinus Egyetem
4. BME: Budapesti Műszaki Egyetem
5. CEU: Közép-európai Egyetem
6. DE NK: Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar
7. DE: Debreceni Egyetem
8. DE-BTK: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
9. DF: Dunaújvárosi Főiskola
10. DPR: Diplomás Pályakövetési Rendszer
11. DRHE: Debreceni Református Hittudományi Egyetem
12. E: esti képzés
13. Károly Főiskola
14. EKf-TKTK: Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar
15. ELTE ÁJK: Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar
16. ELTE BGGYK: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
17. ELTE BTK: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
18. ELTE TTK: Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar
19. ELTE: Eötvös Loránd Tudományegyetem
20. EU: Európai Unió
21. FIR: Felsőoktatási Információs Rendszer
22. K: költségtérítéssel képzés
23. KE: Kaposvári Egyetem
24. KE-PK: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
25. KJF: Kodolányi János Főiskola
26. KKK: képzési és kimeneti követelmény
27. L: levelező képzés
28. ME: Miskolci Egyetem
29. MPANNI: Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete (ma: PAF Pető András Főiskola)
30. N: nappali képzés
31. n.a.: nincs adat
32. NYF: Nyíregyházi Főiskola
33. NYME: Nyugat-Magyarországi Egyetem
34. NYME-AK: Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
35. OTDK: Országos Tudományos Diákköri Konferencia
36. PE: Pannon Egyetem
37. PE-MFTK: Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar
38. PPKE: Pázmány Péter Katolikus Egyetem
39. PTE- BTK: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
40. PTE: Pécsi Tudományegyetem

41. SE-EKK: Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzolgálati Kar
42. SSZHF: Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola
43. SZE: Széchenyi István Egyetem
44. SE-AK: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar (2015. december 31-ig NYME-AK)
45. SZIE: Szent István Egyetem
46. SZTE: Szegedi Tudományegyetem
47. SZTE-BTK: Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
48. SZTE-JGYPK: Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
49. VHF: Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola